

สรุปรายงานผลการดำเนินงานของ
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ประจำปี ๒๕๕๑

รายงานผลการดำเนินงานของ
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ประจำปี ๒๕๕๑

สรุป

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กขร.) เป็นองค์กรระดับนโยบายสูงสุดในการกำกับ ดูแลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.) เป็นหน่วยงานด้านธุรการและวิชาการของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบกิจกรรมและแผนงานในการส่งเสริมสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนภายใต้นโยบายของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ตลอดระยะเวลา ๑๑ ปีที่ผ่านมา แม้การดำเนินการในการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จะประสบปัญหาอุปสรรคมากมาย ทั้งทางด้านงบประมาณที่ได้รับน้อยมากในแต่ละปี และข้อจำกัดของอัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งเป็นองค์กรสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการและวิชาการให้แก่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ทำให้ไม่สามารถนำนโยบายสำคัญของคณะกรรมการในหลายๆ เรื่องไปปฏิบัติได้ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้พยายามแก้ไขปัญหามิให้โครงสร้างเหล่านี้ ด้วยการมุ่งหน้าสู่การดำเนินการในเชิงรุกที่มีการใช้งบประมาณไม่มากนักให้มากขึ้น โดยการออกตรวจและนำหน่วยงานทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น เพื่อรับทราบปัญหาและแนะนำการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งในระดับรัฐมนตรี คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ อย่างต่อเนื่องทุกปี การร่วมมือกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อนำนโยบายของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไปสู่ภาคปฏิบัติ เช่น การนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมอบหมายให้สำนักงาน ก.พ.ร. นำเรื่องระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ เป็นต้นมา และได้ขยายไปสู่การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในปี ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นผลให้ผู้บริหารงานของหน่วยงานรัฐหันมาให้ความสำคัญ และศึกษาทำความเข้าใจกับกฎหมายเพื่อให้สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายมากขึ้น ทำให้ลดภาระของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐทั่วประเทศไปได้มาก นอกจากนี้ ในส่วนของภาคประชาชนก็มีการดำเนินการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ภาคประชาชน ด้วยการสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชนในภูมิภาคต่างๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปขยายผลต่อ

แม้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้พยายามดำเนินการในเชิงรุกในหลายด้าน แต่ก็ยังไม่สามารถขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพในระดับที่น่าพอใจนัก เพราะความร่วมมือเหล่านี้ยังดำเนินการได้ไม่ต่อเนื่องและไม่สม่ำเสมอ โดยเฉพาะในภาคประชาชน ซึ่งการดำเนินการต่าง ๆ ต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจำนวนหนึ่งด้วย แต่ด้วยข้อจำกัดทางด้านงบประมาณทำให้การดำเนินการขาดความต่อเนื่องและไม่ทั่วถึงทั่วประเทศ

สำหรับในส่วนของหน่วยงานรัฐเองก็ยังมีปัญหาในเชิงความรู้ความเข้าใจอยู่มากในหลายหน่วยงาน ทำให้เกิดกรณีการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีกันอยู่บ่อยครั้ง เช่น กรณีที่เกิดขึ้นที่หน่วยงานการรถไฟแห่งประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ได้มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการประกวดราคาในโครงการพัฒนาที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทยในปี ๒๕๔๘ แต่การรถไฟแห่งประเทศไทยไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยภายใน ๗ วัน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒ และยังได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้มีคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยดังกล่าว ซึ่งต่อมาศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาให้ยกอุทธรณ์ โดยเห็นว่าการรถไฟแห่งประเทศไทยมิใช่ผู้เสียหาย และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ใช้อำนาจวินิจฉัยตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จึงเป็นการควบคุมตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจขั้นต้นของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผลของคำวินิจฉัยย่อมเป็นที่สุดและผูกพันหน่วยงานรัฐที่จะต้องปฏิบัติ ในเรื่องนี้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาเห็นว่า หน่วยงานรัฐบางแห่งยังไม่เข้าใจถึงสิทธิของประชาชน และหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายมากนัก จึงได้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น และเพื่อมิให้มีเหตุการณ์เช่นนี้อีก จึงได้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีมติห้ามหน่วยงานรัฐฟ้องคดีทางปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอีก

จากผลของการพยายามดำเนินการในเชิงรุกในหลายด้านดังกล่าว ได้ช่วยให้การขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งเท่านั้น คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ยังคงจำเป็นที่จะต้องมุ่งหน้าดำเนินการในเชิงรุกต่อไปอีกอย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่ดังกล่าว

ในส่วนของการดำเนินงานทั่วไป ในปี ๒๕๕๑ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มอบนโยบายให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานโครงการต่าง ๆ ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่ โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

๑. การสอดส่องให้คำแนะนำและติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ
๒. การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ

๓. การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
๔. การจัดทำร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
๕. การดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย
๖. ด้านความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศ
๗. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ให้แก่หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน องค์กรทางสังคม สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ
๘. การพิจารณาดำเนินการเรื่องร้องเรียนของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ
๙. การตอบข้อหารือการปฏิบัติตามกฎหมาย
๑๐. การพิจารณาเรื่องอุทธรณ์การไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
๑๑. ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

(รายละเอียดตามรายงานที่แนบ)

การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในปี ๒๕๕๑ ดังกล่าว เป็นการผลักดันนโยบายจากคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ในการส่งเสริมสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน และการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ที่หน่วยงานของรัฐต้องให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน โดยมีสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินกิจกรรมเป็นที่ประจักษ์ดังนี้

	กิจกรรม	งบประมาณ	ผลสัมฤทธิ์
๑.	ด้านการสอดส่องให้คำแนะนำและติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ๑.๑ การตรวจแนะนำการปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น และการดำเนินการเพื่อบรรลุตัวชี้วัดตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด ๑.๒ การจัดโครงการทดสอบความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐	๓๕๐,๐๐๐ ๕๐,๐๐๐	๑. สำนักงานจังหวัดและส่วนราชการประจำจังหวัดใน ๒๐ จังหวัด ๘๐ หน่วยงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๑๒๐ หน่วยงาน สามารถปรับปรุงการดำเนินงานด้านข้อมูลข่าวสารให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เมื่อเทียบสัดส่วนจากจำนวนหน่วยงานของรัฐกว่า ๘,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศ ยังดำเนินการได้ไม่มากนัก ประมาณร้อยละ ๓ เนื่องจากข้อจำกัดของงบประมาณ ๒. ส่วนราชการ/จังหวัดที่ได้ผ่านการประเมินจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการในปี ๒๕๕๐ ว่าเป็นหน่วยงานที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ๒๕ หน่วยงาน และ ๕๓ หน่วยงาน ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ รวมทั้งสิ้น ๗๘ หน่วยงาน โดยร้อยละของการปฏิบัติเมื่อเทียบสัดส่วนจากจำนวนหน่วยงานที่อยู่ในระบบการประเมินของสำนักงาน ก.พ.ร. จำนวน ๒๑๖ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๓๗ ให้มีการปรับปรุงศูนย์ข้อมูลข่าวสารที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ และมีความสามารถในการดำเนินการบริหารจัดการศูนย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ๑. ในปี ๒๕๕๐ มีผู้เข้ารับการทดสอบจำนวนทั้งสิ้น ๒๑๕ คน มีผู้ที่มีผลการทดสอบอยู่ในเกณฑ์ดีจำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗๒ ๒. ในปี ๒๕๕๑ มีผู้เข้ารับการทดสอบจำนวนทั้งสิ้น ๑๙๔ คน มีผู้ที่มีผลการทดสอบอยู่ในเกณฑ์ดีจำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔๔ ๓. เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานรัฐและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ของหน่วยงานของรัฐ กระทรวง กรม และจังหวัดต่างๆ จำนวน ๔๘๐ คน มีความตื่นตัวในการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการมากขึ้น ๔. ผู้บริหารทุกระดับให้ความสำคัญในการบริหารหน่วยงานในการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการมากขึ้น

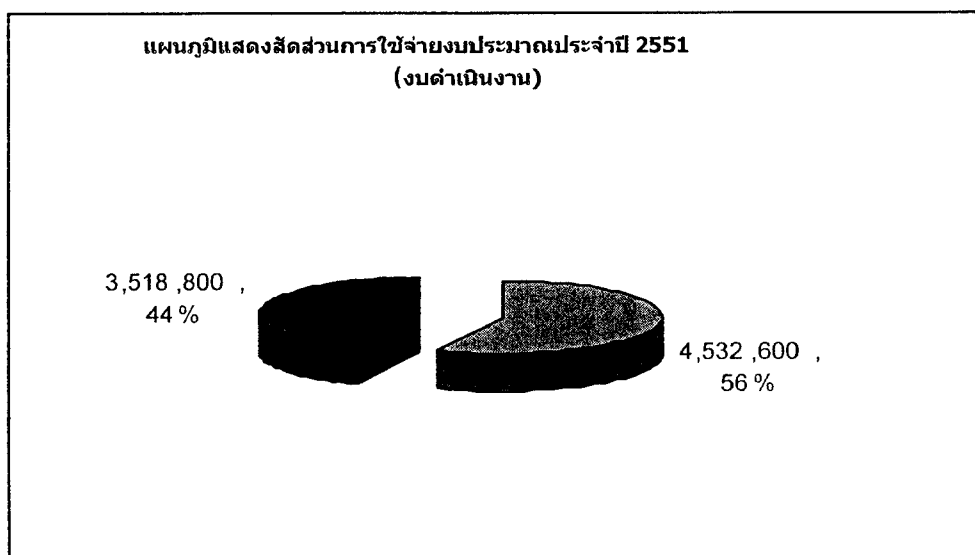
	กิจกรรม	งบประมาณ	ผลสัมฤทธิ์
๒.	การติดตามประเมินผลจากรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ	-	การกำหนดให้นำเรื่องการจัดระบบและการดำเนินงานเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ และการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นตัวชี้วัด (KPI) ประสิทธิภาพหน่วยงานรัฐ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นไป ทำให้เกิดความตื่นตัวในการปรับปรุงการทำงานอย่างขนานใหญ่ในหน่วยงานรัฐทุกแห่ง
๓.	ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐	-	๑. มีการปรับปรุงกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีความเป็นปัจจุบันและมีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ๒. ประชาชนสามารถเข้าใจและรู้จักใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น (อยู่ระหว่างการพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรี)
๔.	ผลักดันร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล	-	๑. ประชาชนได้รับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญ ๒. ภาคเอกชนจะมีความสะดวกในการทำการค้าระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการสร้างมาตรฐานของการคุ้มครองข้อมูลให้เทียบเท่ากับต่างประเทศ สร้างโอกาสและความเชื่อถือในระบบการค้าระหว่างประเทศ (อยู่ระหว่างการรอเสนอคณะรัฐมนตรี)
๕.	การดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยโครงการเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากโครงการกำหนดมาตรฐานความโปร่งใสและเกณฑ์การประเมินของหน่วยงานภาครัฐซึ่งได้ดำเนินการศึกษาวิจัยโดยงบประมาณในปี ๒๕๕๐		มีเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส เพื่อเป็นเกณฑ์ประเมินความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ โดยเน้นให้ประชาชนสามารถตรวจสอบภาครัฐได้ทั้งในเชิงข้อมูลและกระบวนการทำงาน
๖.	ด้านความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศ ๖.๑ การประชุม APEC Electronic Commerce Steering Group : APEC ECSG ครั้งที่ ๑๗ ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ณ สาธารณรัฐเปรู ๖.๒ การประชุม East Asia Workshop on Transparency and Integrity in the Water Sector ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘	๓๙๒,๐๐๐ (งบรายจ่ายอื่น)	๑.องค์ความรู้หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกรอบ APEC และมาตรฐานสากล ได้รับการเผยแพร่สู่หน่วยงานและสาธารณชน และสามารถดำเนินการปรับให้เข้ากับกฎหมายของไทยใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติต่อไป ซึ่งจะสามารถบังคับใช้ได้จริงหลังจากกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีผลบังคับใช้ ๒. มีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมภายใต้นโยบายด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสมาชิก APEC

	กิจกรรม	งบประมาณ	ผลสัมฤทธิ์
	มีนาคม ๒๕๕๑ ณ เมือง Quezen สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ๖.๓ การประชุม ๒๓ rd International Information Security Conference (SEC ๒๐๐๘) ระหว่างวันที่ ๖ – ๑๒ กันยายน ๒๕๕๑ ณ กรุงมิลาน สาธารณรัฐอิตาลี		๓. มีเครือข่ายการพัฒนาความรู้ด้านการคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคล และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารระดับ นานาชาติ
๗.	ด้านการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้แก่หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน องค์กรทางสังคม สื่อมวลชน และ ประชาชนทั่วไป และการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ ๗.๑ การประชุมสัมมนาเผยแพร่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของ ราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ แก่ผู้นำชุมชน ในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ๗.๒ การเผยแพร่ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ ต่าง ๆ เช่น สื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น	๑,๑๐๐,๐๐๐ (เดิมได้รับจัดสรร งบประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ บาท ในช่วงต้นปี ๒๕๕๒ ไม่มี การประชุม กขร. ๓ ครั้ง เนื่องจากมีการ เปลี่ยนแปลง ประธาน กขร. จึงได้นำเงินเบี้ย ประชุม จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท มาจัดทำเป็น โครงการสัมมนา เผยแพร่เพิ่มเติม) ๗๕๐,๐๐๐	ผู้นำชุมชนในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ใน ๑๕ จังหวัด ๑,๕๐๐ คน มีความรู้ความเข้าใจใน พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ สามารถเป็นผู้เผยแพร่ความรู้/สิทธิ/หน้าที่ตาม กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการสู่ประชาชนในชุมชน ได้ ส่งผลให้ประชาชนจำนวนมาก ทราบถึงสิทธิ/หน้าที่ ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการมากขึ้น มีเอกสารและสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่แก่เจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชน สถาบันทางวิชาการ โรงเรียน และบุคคลที่ สนใจทั่วไป ทำให้ทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจในการ ปฏิบัติตามกฎหมายและการใช้สิทธิตามกฎหมายได้ ถูกต้องมากขึ้น
๘.	ด้านการพิจารณาดำเนินการเรื่อง ร้องเรียนของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน ต่าง ๆ ของรัฐ	-	เยียวยารักษาสิทธิของประชาชน เมื่อไม่ได้รับความ สะดวกในการใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของ ราชการ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๑ (ตุลาคม ๒๕๕๐ - กันยายน ๒๕๕๑) จำนวน ๓๒๔ เรื่อง

	กิจกรรม	งบประมาณ	ผลสัมฤทธิ์
๙.	ด้านการตอบข้อหารือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐	-	๙.๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนได้รับข้อมูลและแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการที่ถูกต้องชัดเจน ๙.๒ เป็นการหารือทางโทรศัพท์ จำนวนประมาณ ๑,๖๐๐ ราย เป็นการหารือทางเว็บไซต์ จำนวน ๘๙ เรื่อง
๑๐.	ด้านการดำเนินการเรื่องอุทธรณ์การไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ๑๐.๑ การใช้สิทธิอุทธรณ์ของประชาชนในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๕๑ - ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ ๑๐.๒ การดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๑	-	๑๐.๑ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับคำอุทธรณ์ของประชาชน และพิจารณาส่งเรื่องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย รวมทั้งสิ้น ๑๙๐ เรื่อง ๑๐.๒ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ดำเนินการพิจารณาเรื่องอุทธรณ์เป็นที่ยุติ รวมทั้งสิ้น ๑๖๐ เรื่อง โดยมีคำวินิจฉัยทั้งสิ้น ๑๕๖ คำวินิจฉัย และมีคำสั่งให้ยุติเรื่องอื่นเนื่องจากผู้อุทธรณ์ขอถอนเรื่องหรือหน่วยงานยอมเปิดเผยก่อนที่จะมีคำวินิจฉัยเป็นจำนวน ๔ คำสั่ง ๑๐.๓ มีคำวินิจฉัยให้เปิดเผย รวม ๘๖ คำวินิจฉัย คิดเป็นร้อยละ ๕๕ ของเรื่องที่ได้มีคำวินิจฉัยในปี ๒๕๕๑ ซึ่งเหตุผลในการเปิดเผยที่สำคัญ คือ เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานและคุ้มครองสิทธิของผู้ขอข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์ได้เสียโดยตรง เช่น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสำนวนคดีทางอาญา การดำเนินการทางวินัย การประเมินผลการปฏิบัติงาน การบริหารงานบุคคล เป็นต้น
๑๑.	ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ๑๑.๑ ปรับปรุงและแก้ไขปัญหาการแสดงผลข้อมูลไฟล์เอกสารในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการให้มีประสิทธิภาพสามารถแสดงผลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ๑๑.๒ จัดทำระบบการตรวจสอบสถานะของเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้	-	๑. ประชาชนสามารถตรวจสอบสถานะของเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ได้สะดวก โดยการตรวจสอบผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ๒. สามารถบริการประชาชนด้านการบริการความรู้ในกฎหมายข้อมูลข่าวสารได้ด้วยความสะดวก ประชาชนมีความพึงพอใจในการได้รับบริการเรื่องความสะดวกในการค้นหาข้อมูลสารสนเทศจากเว็บไซต์ของสำนักงานร้อยละ ๖๘ ๓. ผู้ใช้บริการเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๐ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๑ จำนวน ๗,๙๒๙ ราย

	กิจกรรม	งบประมาณ	ผลสัมฤทธิ์
	๑๑.๓ สำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการต่อไป		
๑๒.	ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ	-	เจ้าหน้าที่ สขร. ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายข้อมูลส่วนบุคคล ฯลฯ
๑๓.	การดำเนินการทางธุรการอื่นๆ เช่น การจัดซื้อวัสดุสำนักงาน การซ่อมแซมครุภัณฑ์ การจัดซื้อวัสดุคอมพิวเตอร์		

การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวมีผลการดำเนินการในปริมาณสูง และมีผลสำเร็จของการดำเนินงานเพื่อผลักดันตามนโยบายของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นที่ประจักษ์ โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายเงินงบประมาณที่มีน้อยมากเพียง ๓,๕๑๘,๘๐๐ บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๔๔ ของวงเงินงบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับในปี ๒๕๕๑ ที่ได้รับจัดสรรจำนวน ๘,๐๕๑,๘๐๐ บาท โดยงบประมาณส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๖ ต้องจัดสรรเป็นเบี้ยประชุมคณะกรรมการและอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับอัตราค่าจ้างที่มีจำกัดเพียง ๓๐ อัตรา ทำให้การดำเนินการเพื่อผลักดันนโยบายของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่สำคัญหลายเรื่องยังไม่สามารถดำเนินการได้

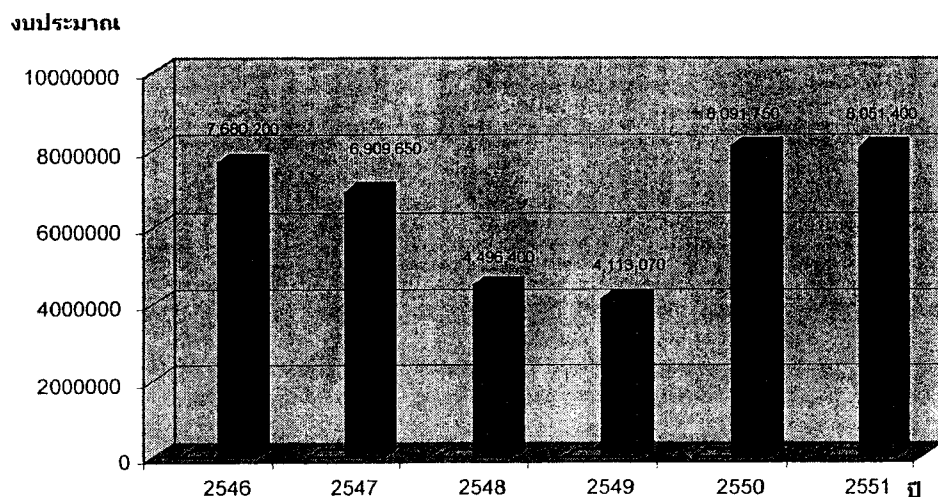

สภาพดังกล่าวสะท้อนให้เห็นข้อจำกัดของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ดังนี้

(๑) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นกลไกสำคัญในกระบวนการพัฒนาการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี จึงเป็นภารกิจหลักอันสำคัญยิ่งที่จะต้องเร่งพัฒนาความรู้ความเข้าใจในกฎหมายฉบับนี้แก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ และโดยเฉพาะการเผยแพร่ความรู้และการสร้างความตระหนักในสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแก่ประชาชน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องเร่งรัดดำเนินการอย่างเข้มข้นตลอดไป ข้อจำกัดของการเป็นองค์กรระดับสำนัก/กองภายใต้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ส่งผลถึงการได้รับงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินการอย่างจำกัด จึงทำให้การเผยแพร่ความรู้และการสร้างความตระหนักของสังคมทำได้ในขอบเขตที่จำกัดมาก

(๒) ตลอดระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา การปฏิบัติงานของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการประสบกับปัญหาในการดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้อย่างมาก เนื่องจากข้อจำกัดของงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปี ทำให้กิจกรรมสำคัญ ๆ เช่น การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชน ทำได้จำกัดปีละไม่มากนัก คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงได้หาทางแก้ไขโดยต้องใช้วิธีการประสานขอความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ เช่น การใช้กลไกการประเมินผลตามตัวชี้วัดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เป็นการกระตุ้นการปฏิบัติตามกฎหมายขององค์กรภาครัฐ การสร้างวิทยากรเครือข่าย ตลอดจนการประสานงานด้านการเผยแพร่ความรู้โดยผ่านองค์กรภาคเอกชนและภาคประชาชน กลุ่มผู้นำองค์กรภาคชุมชน ตลอดจนสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่ก็ยังคงทำได้ในวงจำกัด

**แผนภูมิแสดงงบประมาณ (งบดำเนินงาน)
ปีงบประมาณ 2546 - 2551**

จะเห็นได้ว่างบประมาณในงบดำเนินงาน ที่ได้รับจัดสรรใน ๖ ปีย้อนหลัง สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้รับสำหรับการใช้จ่ายในการดำเนินการในโครงการสำคัญต่าง ๆ ไม่สูงนัก โดยในปี ๒๕๕๐-๒๕๕๑ ได้รับจัดสรรงบดำเนินงานเพียงปีละประมาณ ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาทเท่านั้น ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าวจะต้องดำเนินการครอบคลุมการปฏิบัติงานทั้งหมดของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน กรณีการร้องเรียน หรือ และการอุทธรณ์ การสอดส่องให้คำแนะนำและติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้แก่หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน องค์กรทางสังคม สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ เป็นต้น รวมถึงค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุสำนักงาน ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการอีกด้วย

ปัญหาจำนวนงบประมาณที่ไม่สอดคล้องกับภารกิจในการเป็นหน่วยกำกับการบังคับใช้กฎหมาย และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่หน่วยงานของรัฐและประชาชนในขอบเขตทั่วประเทศ ทำให้การดำเนินกิจกรรมเชิงรุกของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และการผลักดันการดำเนินกิจกรรมเพื่อนำไปสู่ความโปร่งใสทั้งระบบเป็นไปในภาวะจำกัด

(๓) ปัญหาอัตรากำลังที่ถูกจำกัดไว้เพียง ๓๐ อัตรา ในขณะที่ภารกิจเพิ่มมากขึ้นหลายด้าน เป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ทำให้การดำเนินการตามนโยบายสำคัญของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการหลายเรื่องไม่สามารถดำเนินการได้ และส่งผลกระทบต่อการผลักดันให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีความก้าวหน้ามากขึ้น

จากปัญหาอุปสรรคดังกล่าว จำเป็นที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการต้องดำเนินนโยบายเชิงรุกในด้านต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อให้การบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

๑. ติดตามและกำกับการปฏิบัติตามกฎหมายโดยเน้นการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ โดยใช้กลไกการประเมินประสิทธิภาพของสำนักงาน ก.พ.ร. ในการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๒. เร่งรัดการติดตามกำกับดูแลและการสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างใกล้ชิดมากขึ้น โดยเน้นการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน โดยใช้กลไกการประเมินของสำนักงาน ก.พ.ร. เป็นแนวทางในการติดตามและประเมินผล

๓. พัฒนาและเผยแพร่ความรู้ต่อหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการตรวจประเมินความโปร่งใสภาครัฐ และเตรียมความพร้อมของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อรองรับภารกิจด้านการตรวจประเมินความโปร่งใสภาครัฐที่จะเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๕๓

๔. พัฒนากลไกการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิของประชาชนในส่วนภูมิภาค โดยการศึกษาและพัฒนารูปแบบกรรมการ อนุกรรมการ หรือองค์กรเพื่อรับเรื่องร้องเรียนและอุทธรณ์ระดับจังหวัด

๕. เร่งรัดการศึกษาวิจัยและการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อมูลข่าวสารของราชการและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และการศึกษาวิจัยปัญหาในทางปฏิบัติ ตามกฎหมายที่สำคัญ เช่น ความคาบเกี่ยวกันของกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการกับระเบียบงานสารบรรณ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเอกสารประวัติศาสตร์

๖. พัฒนาและเตรียมการจัดตั้งสถาบันหรือองค์กรเพื่อรับผิดชอบภารกิจด้านการศึกษาวิจัยทางวิชาการและการฝึกอบรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

การนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้มิตินในเรื่องการสนับสนุนการบังคับใช้

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

เพื่อเป็นการสนับสนุนการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการจึงเห็นสมควรเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. การให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร”

๑.๑ หลักการและเหตุผล

๑.๑.๑ เพื่อเป็นการตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งเน้นการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) นำมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคา รวมทั้งผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน รวมทั้งการนำเรื่องความโปร่งใสเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นหนึ่งในตัวชี้วัด (KPI) ประสิทธิภาพของหน่วยงานราชการทุกแห่งตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๐ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๙ เห็นชอบแนวทางดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติต่อไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเสนอ

๑.๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย นำมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประกาศประกวดราคา และประกาศสอบราคา รวมทั้งผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างในรอบเดือนเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน รวมทั้งการนำเรื่องความโปร่งใส เรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเครื่องมือในการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๕๑

๑.๑.๓ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้ร่วมกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” เป็นตัวชี้วัดภาคบังคับที่ทุกส่วนราชการจะต้องดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

๑.๒ ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นกลไกในการผลักดันให้เกิดกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งนำไปสู่การบริหารราชการที่โปร่งใส อันเป็นปัจจัยหลักของธรรมาภิบาล

๑.๓ ข้อเสนอ

เพื่อให้การปฏิบัติตามตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” เกิดผลอย่างจริงจัง จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้ผู้บริหารของหน่วยงานของรัฐในทุกกระดับ ถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะต้องดูแลและกำกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะการปฏิบัติตามตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” ให้มีการปฏิบัติได้ครบถ้วนถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนดโดยเคร่งครัดด้วย

๒. การห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ขอทราบ

๒.๑ หลักการและเหตุผล

๒.๑.๑ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีสถานะเป็นคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ย่อมเป็นที่สุด ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งผูกพันหน่วยงานของรัฐที่ต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยโดยไม่อาจโต้แย้งหรือฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ มิฉะนั้นย่อมมีผลกระทบต่อการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยและสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งจะเห็นได้จากกรณีที่ศาลปกครองสูงสุด ได้มีคำพิพากษาไว้เป็นที่ยุติแล้ว ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คำร้องที่ ๔๐๗/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นคดีระหว่างการรถไฟแห่งประเทศไทย ผู้ฟ้องคดี กับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า กรณีนี้ไม่อาจถือได้ว่าหน่วยงานของรัฐ ผู้ฟ้องคดี เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา

๒.๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒ กำหนดแนวทางปฏิบัติว่า เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยและแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับแจ้ง ถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยเคร่งครัดภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการพิจารณาลงโทษทางวินัยทุกกรณี

๒.๑.๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๙ กำหนดหลักเกณฑ์ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์

๒.๒ ข้อกฎหมาย

๒.๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๘ ได้กำหนดเป็นหลักประกันแก่ประชาชนว่า บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับการคุ้มครองของบุคคลอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒.๒.๒ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๕ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ และในมาตรา ๓๗ วรรคสอง ได้กำหนดให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นที่สุด

๒.๓ ข้อเสนอ

คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๙ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเพื่อมิให้กระทบต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย และสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่เนื่องจากยังมีหน่วยงานบางแห่ง ได้ขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณายกเลิกมติคณะรัฐมนตรีที่ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์ โดยมีความเห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและการบริหารงานของราชการได้ ซึ่งในเรื่องนี้ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาเห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เสนอว่า มติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ และป้องกันมิให้หน่วยงานของรัฐหลีกเลี่ยงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตาม

คำวินิจฉัยภายในกำหนดเวลา ๗ วัน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒ โดยใช้ช่องทางการฟ้องคดีทางปกครองยกขึ้นเป็นเหตุยี่ดะยะเวลาการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำวินิจฉัยออกไป ทั้ง ๆ ที่ในที่สุดก็ต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นตามแนวคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด อย่างกรณีการรถไฟแห่งประเทศไทย ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดการกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งมีบทบัญญัติรับรองสิทธิดังกล่าวไว้ในมาตรา ๕๘ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมี มติกำกับให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๙ ที่กำหนดหลักเกณฑ์ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีปกครองเพื่อเพิกถอนคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีคำวินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์ รวมทั้งให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๒ ที่กำหนดแนวทางปฏิบัติว่า เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้มีคำวินิจฉัยและ แจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับแจ้ง ถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยเคร่งครัดภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบ คำวินิจฉัย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการ พิจารณาลงโทษทางวินัยทุกกรณี
